

# ÚRSKURÐARNEFND Í VÁTRYGGINGAMÁLUM

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Mál nr. 216/2000

M

og

Vátryggingafélagið X v/ábyrgðartryggingar vinnuveitanda.

Vinnuslys hjá R þann 12.1.1998.

## Gögn.

1. Málskot móttekið 14.8.2000.
2. Niðurstaða Tjónanefndar vátryggingarfélaganna í máli nr. 851/2000.
3. Lögregluskýrslur, þ. á m. skýrsla af M og átta vitnum og ljósmyndir.
4. Skýrsla Löggingingastofu um slysið ásamt fylgigögnum.
5. Umsögn Vinnueftirlits ríkisins ásamt fylgigögnum.
6. Bréf X, dags. 10.7., 24.7., 2.8. 22.8. 2000.

## Málsatvik.

Að morgni 12. janúar 1998 hafði bilun orðið í rafmagnslínu í eigu R, svonefndri Grafarholtslínu. Þurfti að skipta um staur í línunni, þar sem hún lá austan Vesturlandsvegur milli Reynisvatnsafleggjara og árinna Korpu. Var stefna línunnar á þessum slóðum u.þ.b. úr suðvestri til norðausturs. Norðan Korpu lá hún að svonefndri Úlfarsfellslínu, sem lá í stefnu frá suðri til norðurs, og lágu línurnar þar nánast samsíða á kafla uns þær voru teknar í jarðstreng vestur yfir Vesturlandsveg. Þar sem línurnar lágu saman, var Grafarholtslína vestan við Úlfarsfellslínu. Í hvorri línu voru þrír rafstrengir. Staurinn, sem skipta þurfti um, var fyrsti einfaldi burðarstaur frá tvístæðu norðan Reynisvatnsafleggjara, en norðan við staurinn voru svo þrír aðrir einfaldir burðarstaurar og voru þeir allir sunnan Korpu. Norðan árinna var hins vegar tvístæða og frá henni tók línan stefnu til norðurs samsíða Úlfarsfellslínu eins og fyrr getur í aðra tvístæðu, þar sem hún fór í jarðstreng yfir Vesturlandsveg. Í námunda við fyrstu tvístæðuna norðan Korpu var svo einfaldur staur í Úlfarsfellslínu. Þegar horft var til norðurs eftir Grafarholtslínu frá síðasta staur sunnan Korpu munu vistar Grafarholtslínu hafa borið í einangrara í staurnum í Úlfarsfellslínu. Áður en viðgerð hófst var spennan tekin af Grafarholtslínu og hún jafnframt jarðbundin. Á sama tíma var hins vegar full spennan á Úlfarsfellslínu eða 11.000 volt.

Umræddan morgun fór M ásamt fleiri vinnufélögum sínum hjá R að skipta um fyrrgreindan staur. Tókst sú viðgerð áfallalaust. Að því búnu var ákveðið að yfirfara bindingar (bensl) á rafmagnsstrengjunum við einangrara ofan á þverslám hinna burðarstauranna þriggja sunnan Korpu. Hins vegar stóð ekki til að athuga bindingar í tvístæðunum handan árinna, þar sem festingar á strengjunum við staurana er þar með öðrum hætti. Fór M ásamt einum vinnufélaga sínum, G, til að sinna þessu verkefni. Fór M fyrst upp í staurinn næst þeim staur sem upphaflega hafði bilað og skipt hafði verið um. G fór svo upp í annan staurinn og M upp í þann þriðja. G dvaldist um stund uppi í staurnum, sem hann fór upp í, þar sem hann þurfti að gera við bindingarnar. Að því loknu fór hann niður úr staurnum og gekk til norðurs upp á hitaveitustokk til að huga að M. Sá hann þá M uppi í staurnum í Úlfarsfellslínu, sem stóð næst fyrstu tvístæðunni í Grafarholtslínu norðan Korpu. Hélt þá M með annarri hendi í einn rafstrenginn í línunni en með hinn hendi hélt hann í járnstífu, sem hélt þverslánni fastri við sjálfan staurinn. Skömmu síðar féll hann til jarðar. M slasaðist mjög alvarlega.

M kvaðst ekkert muna eftir slysinu og gat því ekki gert grein fyrir tildrögum slyssins eða orsökum þess. Sex vinnufélagar M, sem voru við störf með honum á slysstað, báru að þeim hafi öllum verið ljóst að spennan hafði verið tekin af Grafarholtslínu, en spennan væri hins vegar á

Úlfarsfellslínu. Hafi þeir sérstaklega verið varaðir þeirri hættu sem af því stafaði. Þá kom fram hjá nokkrum vitnum að það hafi legið ljóst fyrir að ekki hafi þurft að fara upp í staura norðan Korpu, heldur einungis burðarstaurana þrjá að sunnanverðu.

Við rannsókn málsins kom fram að ekki hafði verið skipaður sérstakur öryggisvörður við framkvæmd verksins eða sérstakar merkingar settar á þá línu sem var með spennu eins og boðið er í grein 10.5 og 10.6 í reglum um rekstur, eftirlit og viðhald raforkuvirkja, sem gefnar voru út af Rafmagnseftirliti ríkisins, sbr. orðsendingu þess nr. 1/84.

#### **Álit.**

Fram er komið að línur Grafarholtslínu og Úlfarsfellslínu féllu saman þegar horft var til norðurs eftir Grafarholtslínu frá síðasta staur sunnan Korpu. Var veruleg hætta á að rugla línunum saman, þegar gengið var áfram eftir Grafarholtslínu yfir Korpu og í átt að staur þeim í Úlfarsfellslínu sem M slasaðist í. Undir þessum kringumstæðum var brýn nauðsyn að fylgja öryggisfyrirmælum í fyrrgreindum ákvæðum 10.5 og 10.6 í reglum Rafmagnseftirlitsins um rekstur, eftirlit og viðhald raforkuvirkja, bæði með því að hafa sérstakan öryggisvörð til staðar, svo og að merkja staurana í Úlfarsfellslínu, sem var með fullri spennu, til að vara viðgerðarmennina við þeirri miklu hættu sem af línunni stafaði. Þessar nauðsynlegu öryggisráðstafanir brugðust af hálfu R. Ber R meginábyrgð á því tjóni sem M hlaut í slysinu. Samkvæmt framburðum vitna þykir ekki vafi á því leika að M átti að vera fullkunnugt að Úlfarsfellslína var með fullri spennu. Jafnframt átti hann að vita að óþarft var að athuga bindingar í Grafarholtslínu norðan Korpu. Þá átti honum að vera ljóst að hann var að störfum við mjög hættulegar aðstæður og ríkrar aðgæslu var þörf. Þótt M hafi ekki getað tjáð sig um tildrög slyssins verður ekki hjá því komist að virða það honum til gáleysis að hafa farið upp í rafmagnsstaur sem tilheyrði Úlfarsfellslínu. Á M því að nokkru eigin sök á slysinu. Eftir atvikum öllum þykir rétt að hann beri eigin sök að 1/3 hluta og R beri ábyrgð á tjóni hans að 2/3 hlutum.

#### **Niðurstaða.**

Líkamstjón M bætist að 2/3 hlutum úr ábyrgðartryggingu R hjá X.

Reykjavík, 12. september 2000.

Rúnar Guðmundsson hdl.

Valgeir Pálsson hrl.

Jón Magnússon hrl.